

MĂRTURII REFERITOARE LA REVOLUȚIA CONDUSĂ DE TUDOR VLADIMIRESCU

VASILE MARINOIU

Revoluția de la 1821, condusă de Tudor Vladimirescu, prin caracterul cerințelor pe care le-a afirmat, prin repercutarea înfrîngerii sale asupra mersului ulterior al evenimentelor și prin antrenarea tuturor claselor și păturilor sociale la cele petrecute, marchează începutul unei noi epoci în dezvoltarea politică a României. Ea a fost pregătită de situația economico-socială și politico-culturală a întregului secol ce i-a premers.

În așteptarea unui prilej favorabil declanșării luptei pentru libertate socială și națională, Tudor Vladimirescu a trecut, imediat după pacea de la București din 1812, la organizarea oastei sale de panduri, la întărirea și aprovizionarea cu arme și alimente a unor puncte strategice fortificate din Oltenia, printre care mănăstirea Tismana¹ devenită adevărat cartier general al lui Tudor, schitul Lainici², Strîmba-Jiu³, cula de la Cerneți⁴, peștera Cloșani⁵, mănăstirile Țințăreni⁶, Strehaia⁷, Gura Motrului⁸, Polovragi⁹ etc.

Acest prilej favorabil s-a ivit odată cu lupta de eliberare, pornită de popoarele din Balcani, împotriva stăpînirii otomane.

În cele ce urmează vom reda cîteva mărturii contemporane revoluției de la 1821 condusă de Tudor Vladimirescu, mărturii care sînt consemnate pe cărți vechi sau alte izvoare scrise ce fac parte din patrimoniul cultural național al județului Gorj, descoperite de noi cu ocazia întocmirii evidenței lui.

În general aceste însemnări sînt considerate mărturii documentare care necesită multă precauție și presupun, indu-

bitabil verificarea informațiilor cuprinse în ele cu material documentar cunoscut.

Autorii acestor însemnări sînt persoane din diferite categorii sociale, fiecare cu viziunea lui particulară asupra evenimentelor consemnate. Cea mai mare parte a autorilor o formează slujitorii bisericii — ei fiind principalii beneficiari ai cărților — dar sînt și boieri mari și mici, căpitani, dascăli etc.

Informațiile scurte, de obicei cu referiri directe la revoluția — „apostasia” — de la 1821, rar au îmbrăcătura causală a evenimentului, ci mai mult efectul. Important este faptul că știrile transmise în aceste însemnări sînt cele mai curate gânduri ale unor indivizi neimplicați de obicei în desfășurarea acțiunilor menționate. Ele se constituie în adevărate mărturii de conștiință ale omului din popor, consemnînd indirect afectivitatea colectivă față de eroiul național, Tudor Vladimirescu.

Însemnările sînt scrise în limba română cu caractere chirilice, uneori scrise caligrafic, alte ori mai puțin și mai greu de citit, încît în transcrierea lor, dar mai ales în descifrarea lor sau a numelor autorilor, mai ales cele în criptogramă, am întîmpinat dificultăți.

Fiecare însemnare aduce o știre nouă, dovadă că cel ce a făcut-o a fost influențat de evenimentele din preajmă, de discuțiile obștești sau de cele din casele unor influente familii boierești.

Cercetarea acestor însemnări credem că va constitui un prețios izvor pentru completarea materialelor documentare referitoare la revoluția condusă de Tudor Vladimirescu la 1821, ce vor avea o valoare și mai mare coroborate și verificate de datele edite, furnizînd în același timp informații interesante și în privința limbii române de la începutul secolului al XIX-lea.

Majoritatea acestor însemnări sînt scrise în perioada anilor 1821—1822, adică atunci cînd faptele erau încă vii în conștiința contemporanilor.

Declanșarea revoluției în ianuarie 1821 nu a rămas neobservată. Pe o carte veche¹⁰ aparținînd mănăstirii Tismana, un călugăr consemna: „La l(ea)t 820 (!) — (corect 1821) — în

zilele mării sale lui vodă Alexandru Șutu în luna lui ghenar(ie) 2 (!) au murit și s-au îngropat la Sfânt Spiridon în Podu(l) Beilicului și în urmă s-au întâmplat și apostazia, începerea sa au fostu la ghenar(ie) 15 (sic !): și București(i) sau spartu la martie 2; și au ținut pînă la mai în cinsprezece și atunci au venitu turci(i) în București și au șezutu pîn(ă) la l(ea)t 821 (corect 1822) sept(embrie): 2: și atunci sau ardicat...". Cu toate inadvertențele în privința datelor, evenimentele consemnate sînt corect rediate ceea ce reliefează faptul că autorul este bine informat.

Pe filele de la 1 la 14 ale aceleiași cărți, același autor, consemna: „Această sfîntă și dumnezeiască carte cu viețile sfinților pe luna ianuarie iaste a sfintei mănăstiri Tismana cumpărată de prea osfin(țit) părintele mitropolit Kirio Kirio Dionisie de Sevastis¹¹ pe vremea cînd să afla proestar (stareț) al acești(i) mănăstiri Tismana la anul 1810. Și am însămnat ca să știe, Zinon, 1820 (!) — corect 1821 — ghen(arie) 30 în vremea răzvrătirii lui Tudor”.

Într-o altă carte¹² se arată că: „...în leatu 1821 ghenarie 14... cu vo(i)e au venit sârbi în mănăstire... și întru acest leat au venit turci și multă lume au prăpădit”.

O relatare mai amplă a evenimentelor de la începutul revoluției o avem consemnată pe fila de gardă de la începutul unei cărți ce aparține bisericii „Sf. Nicolae” din satul Brădiceni¹³: „La leatu(l) 1821 au venit slugerul Tudor cu vreo 30 de arnăuți de la București și de la Tîrgu-Jiului au luat pă kir Dinicu Otetelișanu ce era ispravnic și luîndu-l l-au dus de l-au închis la Tismana și unde l-au ținut la pedeapsă. Apoi au pornit Tudor în țară și a scris la panduri și au strîns mulțime de oaste și cu slavă s-au dus la București, iar ceilalți i-au lăsat prin țară și pe unde găs(e)a neam de ciocoi îi căznea și îi jăfuia, apoi mai pe urmă au venit... de turci și au izgonit toate ordiile tăind mulți atît den panduri cît și den arnăuți și au făcut mari jafuri aprinzînd și case p(r)în sate, apoi s-au ridicat turci(i). Și am scris eu mină de țărîină, mîna va putrezi iară slova se va pomeni. 1822 — (semnătura greu descifrabilă). Autorul acestei însemnări este bine informat cu privire la desfășurarea evenimentelor, prezentîndu-le corect, cunoscînd faptele fie dintr-o sursă sigură, fie participînd direct la revoluție.

Pe o altă carte de la Cerăţ-Pojogeni¹⁴ se consemna laconic : „La leat 1821 s-au făcut răzbelul de Theodor Vladimirescu şi a ținut den ghenar(ie) pînă la mai. Şi i-au împrăştiat turci(i). Şi pe Theodor l-au omorît Ipsilant(i) la Tîrgovişte”.

Evenimentele anului 1821 sînt redată şi într-o însemnare de pe o carte a mănăstirii Gura Motrului¹⁵, judeţul Mehedinţi, localitate foarte aproape de tabăra de la Țîntăreni unde Tudor Vladimirescu a stat în luna februarie şi o parte din martie, 1821. Aici popa Iacov consemna : „Am însămnat într-u această sfîntă carte că la leatu 1821 din luna lui februarie întii, s-au sculat slugeriu Tudor cu porunci împărăteşti de au scos pe toţi boieri(i) din Țara Românească, din care pe uni(i) din ei i-au şi omorît. Şi mai pe urmă ajungînd vremea pîn(ă) la luna lui mai, scăpînd uni(i) din boieri în Țara Turcească şi au venit uni(i) de au cuprins toate oraşele şi toată Țara Românească...”.

Două însemnări cu un conţinut aproape asemănător, prima scrisă pe filele unui „Apostol” tipărit la Blaj în 1814 ce a aparţinut mănăstirii Tismana, ajuns apoi în arhiva bisericii „Sf. Andrei” din satul Pocruia¹⁶, actualmente în depozitul centralizat de la Polovraşi, iar cealaltă pe forzatul unei „Evanghelii” tipărită la Buda în 1812 şi care se găseşte în arhiva mănăstirii Tismana. Cele două însemnări sînt scrise de acelaşi autor, clucerul Ion Poroineanu, care făcea parte din categoria marii boierimii şi pot fi datate în perioada iulie-august 1821. După cum se ştie marea boierime a manifestat, încă de la început, ostilitate faţă de caracterul social al revoluţiei, arătîndu-se căta să aneleze la orice miloc ca să menţină starea de dependentă a ţăranilor faţă de proprietatea boierească. Aşa se explică şi faptul că marele clucer Ion Poroineanu¹⁷ confirmă poziţia clasei sale, fiind condus şi el ca mulţi din ei de avantaje trecătoare. Făcea parte din partidul „turcofil” de unde şi atitudinea sa binevoitoare faţă de intervenţia turcească în Țara Românească. El a colaborat cu aceştia chiar, avînd în vedere apărarea avutului şi intereselor lui, organizînd chiar represiuni cu sprijinul ostaşilor turci împotriva ţăranilor pentru a-şi achita obligaţiile dregătoriei. Nu întîmplător, Constantin Canetzos, administratorul moşiei lui Haqi Januş, într-o scrisoare din 13 octombrie 1821 îl îndeamnă pe acesta din urmă „... să răspundeţi la scrisorile lui Poroineanu si ale soţiei sale cu multă plăcere” ...fiindcă domnia sa are trecere la toţi... fiindcă sînt necesari şi cu trecere politică”¹⁸.

Curios este faptul că Poroineanu, în aceste însemnări nu amintește nimic de ridicarea la luptă a forțelor interne conduse de Tudor, ci se referă doar la o „apostasie” făcută de către străinătate în Țara Românească. În cele ce urmează vom reda integral textul însemnării de pe „Evanghelia” ce aparține mănăstirii Tismana, considerându-l cu un conținut mai bogat.

„În letu 821 făcîndu-să apostasie în Țara Românească de către străinătate ce să adunasă în țară, adecă cochînți greci, sârbi, arnăuți, nu numai că au despoiat pe boieri și pe alți den pămînteni ce au avut puțintică stare, ci au despoiat și chiar sfintele bisărici, precum au despoiat și acest sfînt lăcaș ce să numește mănăstirea Tismana, încît nici cărțile bisăricești nu au lăsat și s-au cumpărat această carte cu cheltuiala mănăstirii și cu sîrguința și osteneala mea. Miloslivul nostru împărat sultan Mahmet tot într-acest leat au trimis oaste turcească și s-au bătut cu apostafi Ispilanti cu ai săi în Drăgășani care au fost adunați sumă până la 17000¹⁹ și turci au fost 1 500 și den bătaia ce au fost cu dinșii au prăpădit mulți, iar pă ceilalți gonindu-i și izgonindu-i din țară mai mulți au trecut în țara nemțească și nu să știu care încotro s-au împrăștiat. De aceea am scris ca să să ție minte. În zilele egumenului arhimandrit Partenie. Ion Poroineanu biv vel clucer”.

Comentînd cele relatate de autor, considerăm necesare cîteva precizări menite a ușura înțelegerea faptelor și a elimina o serie de confuzii care ar deruta pe cititor. Se observă că evenimentele anului 1821 sînt văzute de clucerul Poroineanu ca o „apostasie”²⁰ (adică părăsirea credinței, probabil față de turci), „în Țara Românească de către străinătate ce să adunase în țară adică cochînți greci, sârbi, arnăuți”. Nu cunoaștem din ce motive autorul trece sub tăcere revoluția pandurilor conduși de Tudor Vladimirescu, amintind doar despre mișcarea eteriștilor. Termenul de „cochînț”²¹ este numele dat de țaranii români, în batjocură, arendașilor (dregătorilor) greci, fiind se pare o formă alterată a cuvîntului cocon (aici probabil se referea la dregătorii fanarioți și la eteriști).

În ceea ce privește jafurile pe care le-au comis eteriștii asupra populației „ce au avut puțintică stare”, el îi condam-

nă, fără însă a arăta că turcii au continuat opera acestora, multiplicînd-o chiar.

Orientarea spre turci a clucerului Poroineanu este redată și de faptul că îl socotește pe sultanul Mahmud al II-lea „care au trimis oaste turcească și s-au bătut cu apostată Ipsilanti”, drept „milostivul nostru împărat”.

Un moment important al evenimentelor de la 1821, bătălia de la Drăgășani din 7/19 iunie, dintre eteriști și turci, este redată în linii mari, obiectiv, exagerînd totuși numărul „apostaților” lui Ipsilanti, 17 000, pe cînd numărul ostașilor turci este aproape identic (1 500), cu cel amintit de numeroase mărturii contemporane²². Numărul mai exact al eteriștilor ar fi de 7 500—8 000, autorul prin această exagerare dorînd să scoată și mai mult în evidență victoria turcilor. Această izbîndă, după cum se știe, se datorează însă mai mult conduitei rușinoase a majorității trupelor eteriste, și în primul rînd comandanților acestora, în fața armatei turcești de cinci ori mai puțin numeroase, decît vitejiei acestora din urmă. Nu amintește totuși nimic despre represiunea turcească asupra populației românești și nici despre luptele lor cu pandurii, la Slobozia, dar mai ales la Tismana.

După înfrîngerea de la Drăgășani, arată autorul însemnării, „au prăpădit mulți, iar pe ceilalți gonindu-i și izgonindu-i din țară, mai mulți au trecut în țara nemțească”, adică în Transilvania care atunci făcea parte din Împериul habsburgic.

În ceea ce privește ultimele rezistențe ale oastei pandurilor împotriva armatelor turcești invadatoare, amintim că după ce ele obțin o victorie la 29 mai/10 iunie 1821 asupra acestora la Drăgășani, în viile din dreapta Oltului, oprindu-i timp de mai multe zile, se retrage în cele din urmă în Gorj, sperînd să reziste în punctele fortificate din partea de nord a județului. Cîteva zile mai tîrziu eteriștii erau înfrinți tot la Drăgășani.

În Gorj, s-au produs în perioada următoare, numeroase acte de împotrivire ale pandurilor și altor locuitori la invazia turcească, împotrivire ce a luat în unele locuri și forma luptei de partizani, mai ales cei fugiți prin munți și codri, atacîndu-i pe turci și retrăgîndu-se după sistemul haiducesc.

Coincidența a făcut ca flacăra revoluției să pornească de la Tismana în ianuarie și să se stingă tot aici în iulie-august 1821. Astfel, în iunie în Oltenia a intrat o oaste turcească de peste 4000 de ostași, cărora li se adaugă pe parcurs alții 1000, conduși de Cara Feiz³ cunoscut prin cruzimea și rapacitatea sa. Acesta are o puternică ciocnire cu oastea pandurilor conduși de fratele lui Tudor, Papa Vladimirescu alături de Ghiță Haiducul, Dimitrie Macedonschi, Hagi Prodan și A. Mihaloglu, la Slobozia (Bîrsești), la circa 4 km vest de Tîrgu-Jiu, pe data de 17/29 iulie. Cara Feiz cu cei 5000 de ostași și câteva tunuri au năvălit asupra oastei pandurilor, la care se adăugaseră și cîțiva eteriști scăpați de la Drăgășani. După o luptă crîncenă, cu tot eroismul lor, pandurii sînt înfrinți, răminind pe cîmpul de luptă vreo 200, iar un număr mult mai mare fiind făcuți prizonieri, printre care și Papa Vladimirescu și Ghiță Haiducul ce au fost duși dincolo de Dunăre, probabil spre Constantinopol, dar au fost uciși pe drum. Referitor la această bătălie, Constantin medelnicerul numit sameș de Gorj, comunica lui Hagi Ianuși la Sibiu : „...Ieri am văzut înștiințarea ce a primit prea slăvitul Selihtar aga. A venit cu 5000 turci. Îndată ce au venit, cu tunuri, au năvălit la margînea orașului, la un sat numit Slobozia, și au ucis vreo 200, iar cei (prinși) vii sînt mulți. Mult rău s-a făcut în județul nostru. Astăzi au pornit la Tismana...”²⁴. Restul trupelor, sub comanda lui Macedonschi, Hagi Prodan și Mihaloglu se retrag spre Tismana și Valea Cloșanilor fiind urmăriți îndeaproape de turci. Alții s-au îndreptat spre pasul Vilcanului cu gîndul de a trece în Transilvania. Mulți din ei au fost uciși de turci, printre care și fiul biv vel pitarului Stanciu Șîșescu ce a căzut răpus la circa 3 km nord-est de Slobozia, lîngă satul Vădeni, unde ulterior tatăl lui a pus temeliele unei biserici de zid, terminată abia în 1839, iar cătunul din apropiere luînd numele de Șîșești (azi în componența Tîrgu-Jiului). O încercare de rezistență a unui grup de eteriști a avut loc și la biserica din Vădeni, la 1 km nord de locul unde a fost ucis fiul pitarului Șîșescu, ctitorie a banului Cornea Brăiloiu de la 1694—1695²⁵. Fiind o biserică fortificată, cu ziduri de 1 m grosime, cu orificii pentru tragere, ea prezintă o curiozitate

arhitectonică avînd o încăpere de locuit construită între pro-naos și turnul clopotniță. Probabil au rezistat mai multe zile aici, fiind uciși în cele din urmă de turci, însă în tradiția orală a localnicilor această încăpere se numește și astăzi „camera grecilor”.

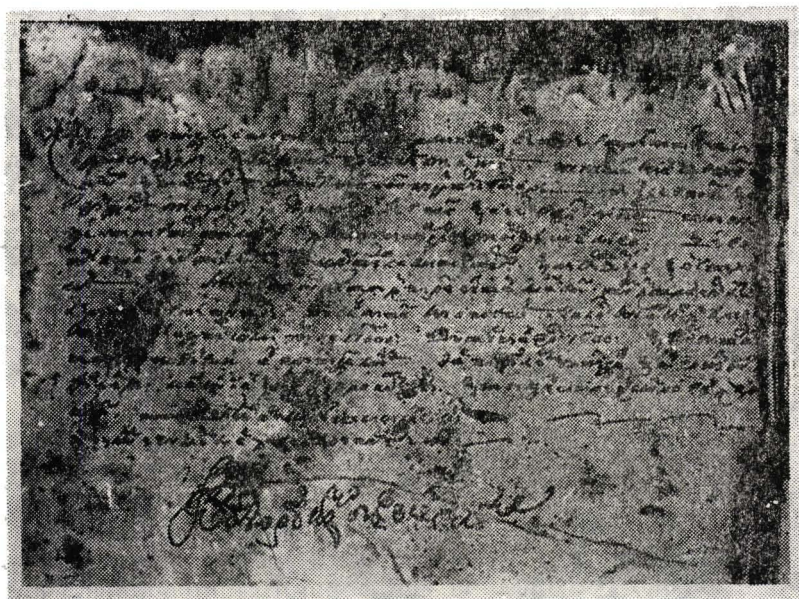
Într-o catagrafie din 1832 privind crucile de piatră în Țara Românească, subcîrmuitorul plășii Jiului raporta existența unei singure cruci „...în Dealu(l) Țîrgului ce să ține despre hotar(ul) satului Ursați aflîndu-se în vremea lui Silhtari aga un logof(ăt) Condi Pojogeanu eșit din orașu(l) Țîrgu Jiului, l-au găsit turci(i) acolo și l-au tăiat și îngropîndu-să în-tr-acel loc i s-au ridicat această cruce de piatră (de către) cli-ronomii neamului lui din l(eat) 1821 iulie 17”. Pe fila 32 verso a aceleiași catagrafii această cruce a fost înregistrată după cum urmează: „(1 cruce) în dealu(l) Țîrgului, moșia orașu-lui Țîrgu Jiului. Această cruce s-a ridicat cu cheltuiala logo-făt(ului) Matei Pojogeanu unde s-au tăiat de către turci Con-de Pojogeanu logofăt, tatăl numitului, în leat 1821, găsindu-l la via sa, cu 9 inși, în lucrul vii și pă toți i-au tăiat”. Pro-babil că aceștia erau urmăriți după lupta de la Slobozia.

O parte din pandurii ce s-au retras după bătălia de la Slobozia au mai dat lupte cu turcii la Porceni și schitul Lai-nici, unde trupele turcești de sub comanda lui Abdulah-aga au învins „...ceata unui oarecare Tănase ce a fost sprijinit de călugărul Maxim, călugăr ce s-a arătat cu rea urmăre, cu to-tul împotriva cinului călugăresc purtînd arme și făcîndu-se povată tilharilor²⁶.” De frica turcilor „starețul și cu alți călu-gări au fost pribegi în țară străină ca să nu-și piarză viața”, iar pe cei care au rămas i-au izgonit turcii, „cu hotărîre a nu-i mai lăsa la sfîntul schit, ci încă și sfîntului schit i s-au dat nume de cuib de hoți, aprinzîndu-se și cîteva chilii”.

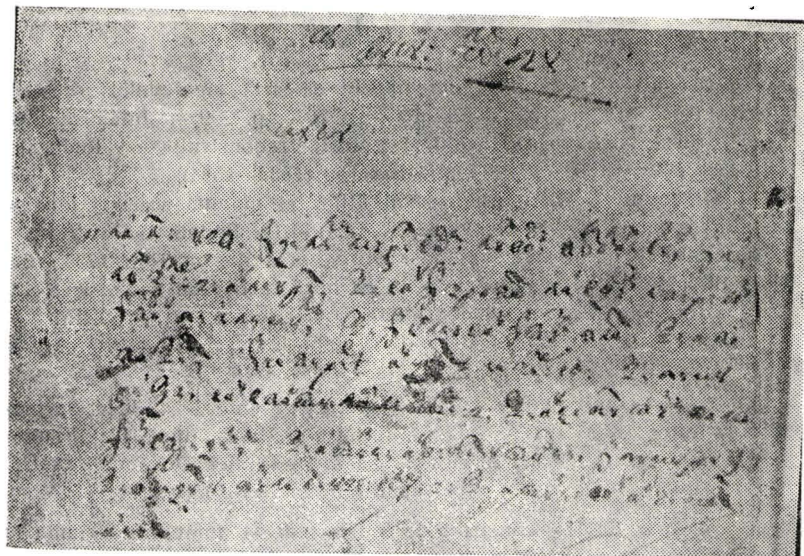
O altă parte din pandurii ce s-au retras după bătălia de la Slobozia au mai dat o bătălie la Peștișani, retrăgîndu-se după aceea la Mănăstirea Tismana, unde la 20 iulie/1 august 1821 sînt înfrinți, apoi s-au retras în plaiul Cloșanilor, unde sub conducerea lui D. Macedonski, Hagi Prodan și A. Miha-loglu au mai rezistat pînă la începutul lunii august, „cînd, pentru a nu cădea în mîinile turcilor s-au refugiat în Transil-vania”²⁷.

Referitor la luptele de la Tismana pe fila de gardă de la sfîrșitul unei cărți ce a aparținut Mănăstirii Tismana este consemnat: „În anul 1821 s-au început răzmerița cu arnăuți. Și au venit turci(i) și au intrat în sfînta mănăstire Tizmana, iulie 20, într-același an, fiind mitropolit preaosfinția sa părintele Saftis Dionisie și egumen fiind la sfînta mănăstire sființia sa părintele Parthenie arhimandrit.

Iar după ce au intrat turci(i) în mănăstire atîta au fărîmat sfîntă biserică cît și cele din afară, iar călugări(i) sfînții mănăstiri au fugit care pe unde, cît nu știa unu de altul. Iar la octomvrie 23 s-au sfînțit biserica, fiind fărîmată de păgîni și s-au adunat și părinții care de pe unde s-au aflat și au venit la mănăstire careș la starea lui. Și am scris pentru ca să să știe. Silvestru ieromonah Tismeni¹¹²⁸.

Insemnarea clucerului Ion Poroineanu

Însemnarea călugărului Zinon

Una din ultimele ciocniri dintre panduri și turci, este amintită la 10/22 august 1821 la o moșie de pe Gilort (probabil Bîrzeiu de Gilort) cînd „au venit trei căpitani și s-au pus pe turci, aci la curte și apoi au dat fuga și s-au întăritat turcii, auzind că sînt pandurii dumitale (este vorba probabil de căpitanul de panduri Ioniță Magheru) și au jefuit curtea foarte rău”¹²⁹

Pe o altă carte din Florești-Tîntăreni pe fila de gardă de la sfîrșit, se arată: „Eu dascălul Gheorghe am înșămnat aici într-acest sfînt minei cînd au fost răzmiriță turcilor în țară de au robît și au jefuit lumea, 1821 august 15, după răzv(r)ălirea slugerului Tudor Vladimirescu”¹³⁰.

Toate aceste jertfe nu au fost însă zadarnice. În seria marilor momente ale istoriei noastre, revoluția socială și națională a contribuit la cristalizarea conștiinței naționale a poporului român, a fost prologul revoluției de la 1848 și s-a integrat în lupta de eliberare a popoarelor aflate sub dominația otomană. Ea a afirmat în conducătorul său, Tudor Vladimirescu, una din personalitățile marcante din istoria poporului român.

- ¹ Vasile Drăguț — Dicționar enciclopedic de artă medievală, Editura Științifică și Enciclopedică, București 1976, p. 299 — Intemeiată de călugărul Nicodim (1375—1378) a fost reconstruită de Radu cel Mare (1495—1508) și de Matei Basarab (1632—1654).
- Nicolae Stoicescu — Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România, I — Țara Românească, vol. 2, Editată de Mitropolia Olteniei, 1970, p. 654. — ...mănăstirea arsă de turci în 1788; datorită poziției sale a fost folosită ca bază fortificată de Tudor Vladimirescu la 1821. După distrugerile suferite în 1821, clădirile mănăstirii sînt refăcute la 1844—1855 de arhitectul Schlatter, care îi aduce unele modificări.
- ² N. Stoicescu, op. cit., vol. 1, p. 396 — Amintit ante 1784, biserica clădită între 1812—1817. — Fiind urmărit de turci, după 1812, Tudor Vladimirescu travestit în călugăr se ascunde aici. După distrugerile suferite în 1821 schitul este reparat în anul 1859 (n.n.).
- ³ Idem, vol. 2, p. 604 — Construit de Stoica mare logofăt din Strîmba la sfîrșitul sec. al XVI-lea începutul sec. al XVII-lea (1597—1599) în timpul cînd el era mare vistier; — este zugrăvită la 1793 de Constantin Rioșianu mare armaș (acesta era prieten bun cu Tudor Vladimirescu, în casa lui din Cornești poposind de nenumărate ori — n.n.).
- ⁴ V. Drăguț, op. cit., p. 88 — Construită în sec. al XVIII-lea, cu două nife și foișor, a fost locuința lui Tudor Vladimirescu după 1814 pînă la 1821 (n.n.).
- ⁵ V. Decu, G. Diaconu, I. Povară — Peștera Cloșani, Editura Sport-Turism, București, 1978, p. 11, 14 — Peștera mai poartă și numele lui Tudor Vladimirescu. Aici s-a ascuns de nenumărate ori între 1812—1814 de prigoana turcilor, apoi și-a ascuns, înainte de declanșării revoluției, înreaga arhivă personală, jefuită după moartea sa. Pe apa Motrului a avut Tudor și o moară (n.n.).
- ⁶ N. Stoicescu, op. cit. vol. 2, p. 678: N. Iorga, Studii și documente, VIII — p. 132, arată că mănăstirea a fost umplută cu zaherea de Tudor Vladimirescu. Este explicabil de ce Tudor și-a stabilit tabăra aici timp de aproape o lună, avînd trei mănăstiri fortificate și aprovizionate cu zaherea destul de aproape de fabără, cca. 25 km de Sirehaia, cca. 10 km de Gura Motrului, cca. 2 km de Țîntăreni (n.n.).
- ⁷ Idem. vol. 2, p. 601—602. — După luptele grele din 30 ianuarie 1821, mănăstirea este ocupată de Tudor Vladimirescu, care lasă aici o

garnizoană de cca. 200 de panduri sub comanda fratelui său Papa Vladimirescu, vtorii vistier. Este reparată în 1826 (n.n.).

- ⁸ V. Drăguț, op. cit., p. 157. — Documente privind istoria României, — Răscoala de la 1821 — Documente interne, vol. 2, Editura Academiei R.P.R., București, 1959, p. 168. — În ianuarie — februarie 1821 fusese ocupată de stolnicul Barbu Vișoreanu ispravnicul Mănăstirii și de căminarul Ștefan Bibescu cu peste 40 de arnăuți care trag asupra pandurilor ce o asediază. Tudor își făcu în timpul nopții o re-cută din lemn, în partea de apus, în dreptul porții masive de lemn și fier (de la 1713), spre a se apăra de gloanțele ce veneau de la cei închiși înăuntru și cu care a luptat câteva zile. În cele d'n urmă mănăstirea este ocupată de pandurii lui Tudor (n.n.). ,
- ⁹ N. Stoicescu, op. cit., vol. 2, p. 507 — Mănăstirea fiind întărită a fost folosită ca bază de operații de Tudor Vladimirescu.
— V. Drăguț, op. cit., p. 240.
- ¹⁰ Viețile sfinților pe luna ianuarie, tipărită la Neamț în 1812, fila 330, verso, nr. inv. 263.
- ¹¹ Idem, filele 1—14.
- ¹² Viețile sfinților pe luna februarie, tipărită la Neamț în 1812, filele 191 —192, nr. inv. 365.
- ¹³ Minei pe iulie, tipărit la Buda în 1805, fila de gardă I.
- ¹⁴ Ceaslov tipărit la Sibiu în 1809.
- ¹⁵ Evanghelie învățătoare tipărită la Mănăstirea Dealu în 1644 — Biblioteca Academiei, Cărți vechi românești, nr. 46 S3, pp. 381—402.
- ¹⁶ Publicată în „Litra” — studii și cercetări, Tg.-Jiu, 1982 — de Elena Udriște, p. 138.
- ¹⁷ N. Stoicescu, op. cit., vol. I, p. 63 — Probabil din Poroina județul Mehedinți, medelnicerul Ion Poroinău alături de ginerele său comisu Iancu Grădișteanu este amintit în 1834 drept ctitor al bisericii din satul Beloți com. Pietroaia județul Dolj.
- ¹⁸ Documente privind istoria României — Răscoala... vol. 2, p. 371.
- ¹⁹ În însemnarea de pe Apostol sînt consemnați numai 11 000 de turci.
- ²⁰ Lazăr Săineanu, Dicționar universal al limbii române, ediția a IV-a, București 1922, p. 30.
- ²¹ Idem, p. 143.

- ²² Vezi Mircea T. Radu, 1821 — Tudor Vladimirescu și revoluția din Țara Românească, Editura Scrisul românesc, Craiova 1978, pp. 519, 521.
- ²³ Documente privind istoria României — Răscoala... vol. 2, p. 257.
- ²⁴ Idem, p. 232.
- ²⁵ Vezi N. Stoicescu, op. cit., vol. 2, p. 692 și 721.
- ²⁶ Documente privind istoria României — Răscoala... vol. 2, p. 391.
- ²⁷ Istoria României, vol. 3, Editura Academiei R.P.R., București 1964, p. 301.
- ²⁸ Noul Testament, tipărit la București în 1703, Biblioteca Academiei cărți vechi românești, nr. 139 S6.
- ²⁹ Documente privind istoria României — Răscoala... vol. 2, p. 288.
- ³⁰ Minea pe luna august, tipărit la Buda în 1804.